

17/03/2020

לכבוד

גונדר אשר וקנין

מ"מ נציב בתי הסוהר

בפקס : 08-9193800

ובאמצעות דוא"ל : ips@mail.gov.il

שלום רב,

בהול ביותר

הנדון: בקשה לקבלת מידע בעניין התמודדות שב"ס עם נגיף הקורונה,

והתראה מפני פגיעה בזכויות יסוד של אסירים

הרינו מברכים על הערכות שב"ס ליישום תכנית חירום בבתי הסוהר ובתי המעצר בהיותכם אמונים על שלום האסירים ובריאותם, ולהתכוננות לאפשרות התפרצות הנגיף בבתי הסוהר. אנו שותפים לדאגה מאפשרות התממשות החשש, וערים לצעדים שנקטו ושפורסמו בתקשורת. יחד עם זאת, בעקבות הפרסום באתר שב"ס תחת הכותרת: "היערכות שב"ס למניעת הידבקות לנגיף קורונה" [תאריך פרסום: 10/03/20], ובעקבות מספר פרסומים בתקשורת נבקש את התייחסותך לנושאים שלהלן:

א. כללי

1. נבקש לקבל הסבר כיצד ימומשו הצעדים עליהם הצהיר שב"ס כחלק מתוכנית החירום ומה משמעותם, ואשר פורסמו באתר שב"ס. כך למשל החלטתכם בדבר "צמצום תנועות אסירים ככל הניתן בהתאם לשיקול דעת גורמי הביטחון". נציין כי לא ברורה המשמעות של "צמצום תנועות אסירים ככל הניתן" והאם הכוונה לצמצום תנועה **בתוך** מתקני הכליאה. במידה והכוונה היא ביטול או צמצום שעות טיול יומי בחצר, נבקש לוודא כי אינכם חורגים מהסטנדרטים המשפטיים המינימליים אשר מחייבים לפחות שעת פעילות גופנית מחוץ לתא.

ב. החזקת כלואים ב"בידוד" בשל חשש להידבקות בנגיף

2. בשל חשש שיידרשו מקרים של בידוד כלואים נבקש לדעת כיצד בפועל יתרחש הבידוד. האם כל כלוא ישהה בבידוד בתא לבדו? האם במהלך ימי הבידוד יתאפשר לכלואים זמן טיול בחצר? וכן מה האמצעים שיעמדו לרשות המוחזקים בבידוד לשם העברת הזמן.

3. האמצעי של "הבידוד" הננקט למטרה של שמירה על בריאות האסיר ובריאות שאר האסירים והסוהרים, צריך להיות מידתי, בל יהפוך לכלי ענישה. אם החזקת אדם בבידוד בביתו 14 יום רצופים היא דבר קשה ביותר ומהווה צעד קיצוני הננקט למטרה חשובה כמו שמירה על שלומו ושלום הציבור, הרי שלאסיר המחוזק בבידוד, צעד כזה קשה שבעתיים ועלול להיות קיצוני ובלתי מידתי. לאור זאת חשוב במיוחד כי שב"ס ינקטו צעדים שיקלו על השהיה בבידוד ויעזרו

לאסיר להעביר את הזמן באופן משמעותי. השמירה על בריאותם הפיזית של אסירים אינה חשובה פחות משמירה על בריאותם הנפשית, ולפיכך נבקש לוודא כי הנכם לוקחים זאת בחשבון, וכי בכוונתכם לאפשר גם לאסירים העלולים להידרש לבידוד, טיול יומי, גישה לפעילות פנאי וכן קשר עם העולם החיצון. באשר לאסירים הביטחוניים, הזכות לטיול יומי ולפעילות ספורט מעוגנת בתקנות (ראה סעיף 23.א. ו-23.ב- לתקנה מס' 03.02.00)

ג. אסירים ביטחוניים

4. באותו פרסום באתר שב"ס על ההיערכות, צוין כי ביקורי משפחות עבור אסירים שפוטים יצומצמו לפעם בחודש, ויכלו לבקר עד 2 מבקרים, בני משפחה מקירבה ראשונה. כידוע, אסירים בטחונים ממילא נפגשים עם משפחותיהם מאחורי מחיצה שקופה ללא כל אפשרות למגע גופני. כמו כן הם מנועים מקשר טלפוני עם משפחותיהם. אנו חוששים ומתריעים שצמצום אפשרות הביקורים לפעם בחודש, תגביר את החשש של המשפחות ליקריהם בכלא אשר לא יוכלו לדעת מה שלום יקריהם.

5. אין חולק באשר לחשיבות ביקור המשפחה לאסיר. על כך מדברות פקודות בתי הסוהר בעצמן. בהתאם לפקודת שב"ס בנושא "סדרי ביקורים אצל אסירים", פקודה מס' 04.42.00 "הביקור הוא אחד מאמצעי הקשר החשובים שבין האסיר למשפחתו, חבריו וידידיו. הביקור עשוי להקל על האסיר בעת שהותו בבית הסוהר ולעודדו בשעות משבר" (סעיף 1.א.), ובהתאם לפקודת שב"ס שכותרתה "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים" – פקודה מספר 03.02.00 נאמר כי "בהתאם לסעיף 116 לאמנת ז'נבה הרביעית, ככלל, אסירים יורשו לקבל ביקורי משפחה מדרגת קירבה ראשונה בלבד".

6. ומכאן, השימוש באמצעי של צמצום המפגשים – בתדירותם ובמספר המבקרים המורשים לבקר אצל האסיר, יש בו פגיעה קשה בזכות יסוד של האסיר. על כן, לאור זאת ומתוך חשש לפגיעה קשה בזכויות האסירים ובני משפחתם, נבקשם לשקול מתן מענה חלופי לביקורים כגון שיחות טלפון ככל שביקורי המשפחות מצטמצמים.

ד. שמירה יתרה על תנאים הגיניים הולמים

7. לא למותר לציין, שיש צורך חיוני לספק לאסירים תנאי היגיינה הולמים ומוכפלים בכמות ובתדירות הנדרשת בל הפוך העניין לגורם מסכן. מאחר שהאסירים אינם מורשים לבצע בעצמם את רכישותיהם או לדאוג לתנאי מחייתם, ואוכלוסיית האסירים ממילא נמצאת בסיכון גבוה להידבק בנגיף, משום שמדובר באסירים מבוגרים ו/או חולים הסובלים ממחלות כרוניות החיים בצפיפות. נבקשם להגדיל את כמות המוצרים הסניטריים המסופקת לכלואים ולהקפיד על התנאים בתא, ולשקול אפשרות הרחבת סל הקניות בקנטינה שיכלול מוצרי היגיינה התואמים להתמודדות עם הנגיף.

8. התנאים הקיימים כיום בתאים לא מאפשרים מרחק שני מטר בין אסיר לאסיר, כהנחיות משרד הבריאות, על כן, אנו מבקשים לדעת איך שב"ס מבטיח לקיים סטנדרט זה, וכיצד מתכנן להבטיח את שלומם של קבוצת אסירים בסיכון בריאותי גבוהה הסובלים בין היתר ממחלות קשות וכרוניות, ומערכת חיסון חלשה.

אנו מתריעים מפני הפכית בתי הסוהר למתקנים מבודדים מהעולם ומודאגים מן האפשרות כי תכנית החירום המניעתית תוביל לפגיעה קשה בזכויותיהם של האסירים בכלל, והביטחוניים בפרט, וזאת בשל ההגבלות הייחודיות עליהם דובר.

לאור האמור לעיל, נבקשכם לעדכנו אודות הסוגיות שהועלו לעיל, כמו כן נבקש כי הנהלות בתי הסוהר יעדכנו את נציגי האסירים באופן שוטף במצב, ובצעדים שצפויים להינקט.

לטיפולכם המהיר והענייני אודה.

גינאן עבדו, עו"ד

הוועד הציבורי נגד עינויים בישראל